

Потенціал розвитку інноваційно-активного промислового підприємства залежить від специфіки та масштабів його діяльності, а рівень розвитку визначає реальні інноваційні можливості, сприйнятливість до нововведень та інноваційну активність. Тому доцільно у подальшому дослідити зазначені аспекти.

Список літератури:

1. Брукинг Э. Интеллектуальный потенциал: ключ к успеху в новом тысячелетии / Э. Брукинг; [Пер. с англ. под ред. Л.Н. Ковалик]. – СПб.: Питер, 2001. – 288 с.
2. Ландик В.І. Управління інноваційним потенціалом підприємства в умовах перехідної економіки: проблеми і досвід / В.І. Ландик // Економіст. – 2001. – №12. – С. 52-57.
3. Филиппова С.В. Основные задачи инновационного развития промышленности Украины в высокодинамичной среде: Формирование инфраструктуры управления инновационными процессами : Мат. Міжнар. наук.-практ. конф. ["Дослідження й оптимізація економічних процесів" "Оптимум -2006"], (Україна, Харків, 23-24 листопада 2006 р.) / С.В. Филиппова, О.В. Станиславик. – Харків: НТУ "ХПИ", 2006. – С. 107.

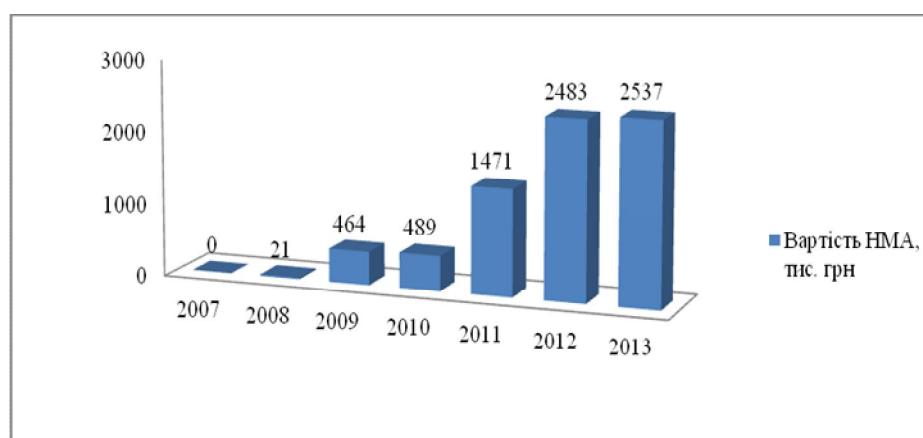
К.е.н., доц. Волощук Л.О., Некіпелова Ю.А.

КЛАСИФІКАЦІЯ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ В УПРАВЛІНСЬКОМУ ОБЛІКУ З ПОЗИЦІЇ ЇХ УЧАСТІ В ІННОВАЦІЙНОМУ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «С-ІНЖИНІРИНГ»)

Одеський національний політехнічний університет, Одеса

В останні роки просліджується тенденція зацікавленості інвесторів у тих підприємствах, які мають значну долю нематеріальних активів, адже наявність нематеріальних активів на балансі підприємства свідчить про його інноваційну спрямованість, а зріст вартості нематеріальних активів розглядається фінансовими аналітиками як одна з характеристик активізації інноваційних процесів.

Одним з таких підприємств є ТОВ «С-ІНЖИНІРИНГ». Проаналізувавши стан його нематеріальних активів, можна зробити висновок, що їх частка у складі необоротних активів за останні роки значно зростає і становить 20-40%. Підприємство нарощує кількість нематеріальних активів, і за останні роки їх вартість значно виросла (рис.1).

Рис.1. Вартість нематеріальних активів ТОВ «С-ІНЖИНІРИНГ» за 2007-2013 роки

Але, якщо проаналізувати номенклатуру нематеріальних активів ТОВ «С-ІНЖИНІРИНГ», то можна побачити, що значну їх частину складає типове офісне програмне забезпечення, яке не відіграє ролі в інноваційних процесах підприємства та не втілює в собі його інтелектуальний потенціал. Така ситуація у складі нематеріальних активів властива для багатьох підприємств (особливо середніх та великих), де виконання адміністративних та управлінських функцій вже давно супроводжується використанням комп'ютерної техніки з відповідним ліцензійним офісним програмним забезпеченням, проте навряд чи в наш час це віддзеркалює інноваційні процеси на підприємстві.

Саме тому, з точки зору аналізу інноваційного потенціалу, слід розширити класифікацію нематеріальних активів в управлінському обліку з метою відокремлення тих активів, які впливають на інноваційний розвиток підприємства.

Методичними рекомендаціями з бухгалтерського обліку нематеріальних активів [1] та Інструкцією про застосування плану рахунків № 291 [2] передбачена класифікація щодо кожного об'єкту за такими групами у розрізі 12 рахунку:

121 «Права користування природними ресурсами» – право користування надрами, іншими ресурсами природного середовища, геологічною та іншою інформацією про природне середовище тощо;

122 «Права користування майном» – право користування земельною ділянкою відповідно до земельного законодавства, право користування будівлею, право на оренду приміщень тощо;

123 «Права на комерційні позначення» – права на торговельні марки (знаки для товарів і послуг), комерційні (фірмові) найменування тощо;

124 «Права на об'єкти промислової власності» – право на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, сорти рослин, породи тварин, компонування (топографії) інтегральних мікросхем, комерційні таємниці, у тому числі ноу-хау, захист від недобросовісної конкуренції тощо;

125 «Авторське право та суміжні з ним права» – право на літературні, художні, музичні твори, комп'ютерні програми, програми для електронно-обчислювальних машин, копії даних (бази даних) виконання, фонограми, відеограми, передачі (програми) організацій мовлення тощо. До літературних, письмових творів наукового, технічного або іншого характеру належать також результати науково-дослідних, пошукових, дослідно-конструкторських, дослідно-технологічних робіт у формі звіту, документації, комплекти конструкторської і технологічної документації (первинні зразки) тощо;

127 «Інші нематеріальні активи» – право на провадження діяльності, право на використання економічних та інших привілеїв, право на використання вигод від скорочення викидів парникових газів тощо.

Як свідчить практика обліку нематеріальних активів на багатьох підприємствах, встановлене ліцензійне програмне забезпечення (придбане окремо від самої комп'ютерної техніки), зокрема пакети програм MS Office, антивірусні програми і т. і., обліковується саме на рахунку 127 – «Інші нематеріальні активи»

Враховуючи наявність великої кількості програмного забезпечення у складі нематеріальних активів ТОВ «С-ІНЖИНІРИНГ», облік щодо яких також ведеться на субрахунку 127, доцільно виділити до нього аналітичні рахунки:

127.1.1 «Спеціалізоване програмне забезпечення, необхідне для проведення НДДКР та задіяне в реалізації інноваційних процесів», наприклад, MDaemon Pro, AutoCAD, 1С:Підприємство 8;

127.1.2 «Типове офісне програмне забезпечення», наприклад, MS Office Home and Business, Kaspersky Endpoint Security for Business-Select.

На основі такого перерозподілу нематеріальні активи слід розділити на дві групи (табл. 1)

Таблиця 1. Класифікація НМА з позиції участі в інноваційному розвитку

Нематеріальні активи, які безпосередньо беруть участь в інноваційному розвитку	121.Права користування природними ресурсами
	122. Права користування майном
	123.Права на комерційні позначення
	124.Права на об'єкти промислової власності
	125.Авторське право та суміжні з ним права
Нематеріальні активи, які не втілюють у собі інноваційного потенціалу	127.1 Спеціалізоване програмне забезпечення, необхідне для проведення НДДКР та задіяне в реалізації інноваційних процесів
	127.2 Типове офісне програмне забезпечення

За такою класифікацією на ТОВ «С-ІНЖИНІРИНГ» за підсумками 2013 року, до нематеріальних активів, які безпосередньо беруть участь в інноваційному розвитку, відноситься 82% нематеріальних активів і 18 % не несуть у собі інноваційного потенціалу. Аналогічні показники в 2012 році складають 87% та 13% відповідно, в 2011 році – 89 % та 11 % (рис. 2).

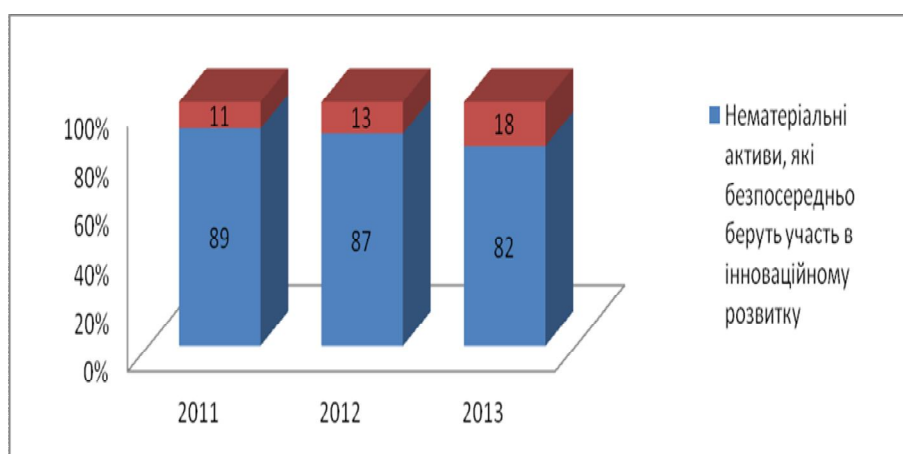

Рис.2. Структура НМА ТОВ «С-ІНЖИНІРИНГ» за 2011-2013 роки

Таким чином, для удосконалення та підвищення об'єктивності аналізу нематеріальних активів як складової інноваційного потенціалу підприємства необхідно в управлінському обліку та відповідній управлінській звітності відокремлювати нематеріальні активи, зокрема програмне забезпечення, які не відіграють ролі в інноваційних процесах, і аналізувати лише ті, які безпосередньо беруть участь в інноваційному розвитку.

Список літератури:

1. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку нематеріальних активів [Електронний ресурс]: / МФУ, від 16.11.2009 р. – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=233413&cat_id=34932
2. Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: зі змінами за станом на 08 лют. 2014р. [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>